

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nejasnosti kolem zániku vyživovací povinnosti ke zletilému dítěti

Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, v platném znění (dále jen „OZ“) v ustanovení § 910 odst. 1 stanoví, že předci a potomci mají vzájemnou vyživovací povinnost; dle ustanovení § 911 OZ pak platí, že výživné lze přiznat, jestliže oprávněný není schopen sám se živit.[1] Není tak sporu o tom, že vyživovací povinnost rodiče vůči dítěti vzniká ze zákona s tím, že před soudy se pak neřeší samotný vznik této povinnosti, ale výše výživného, kterou by měl povinný rodič svému dítěti hradit. Se zánikem vyživovací povinnosti rodiče vůči zletilému dítěti, které je již schopno se samo živit (tj. typicky má již vlastní příjem postačující ke krytí jeho potřeb), je to však o mnoho složitější, a to z důvodu nejednotné soudní praxe.

Nejasnosti vyvolané soudní praxí

Zatímco totiž o samotném vzniku vyživovací povinnosti rodičů k dětem soudy nerozhodují, o zániku, resp. o jejím zrušení, soudy rozhodují poměrně často, byť by k jejímu zániku mělo docházet ze zákona, automaticky, a to právě v okamžiku, kdy je zletilé dítě schopno se samo živit. Z toho důvodu se tak na soudy obrací se žalobou i ti rodiče, kteří jsou domluveni se svými potomky, že jim výživné nadále hradit nebudou; rodiče jednoduše chtějí mít postaveno najisto, že výživné skutečně nadále hradit nemusí. Soudy pak ještě častokrát rozhodují o konkrétním datu, od kterého se výživné zrušuje, čímž však dochází k popření shora odkazovaného zákonného ustanovení, tj. že vyživovací povinnost bez dalšího zaniká ve chvíli, kdy je dítě schopno se samo živit, tedy kdy mu nic nebrání v tom vydělávat si na své potřeby prací.

V souladu se zněním zákona by měly být žaloby na zrušení vyživovací povinnosti k dítěti podané s odůvodněním, že je již žalované dítě schopno se samo živit, bez dalšího zamítány s tím, že přeci v takovémto případě vyživovací povinnost již zanikla a není tak ani třeba výslovně rušit vyživovací povinnost případně stanovenou dřívějším rozhodnutím soudu. Kdyby zletilé dítě mělo za to, že vyživovací povinnost rodiče nadále trvá, bylo by pak na něm obrátit se na soud se žalobou či přímo podat vůči rodiči exekuční návrh, pokud by existoval již dříve vydaný rozsudek o výživném. V případě zahájení exekuce (kdy exekuce může být vedena jak pro výživné dlužné, tak pro splatné v budoucnu) by pak byla žaloba rodiče na zrušení vyživovací povinnosti opodstatněná, neboť by soud rozhodoval spor mezi účastníky ohledně schopnosti zletilého dítěte živit se samo, a tedy i o oprávněnosti exekučního řízení. Nejeví se však jako nutné, aby soudy určovaly, zda vyživovací povinnost zanikla i za situace, kdy je mezi rodičem a dítětem ohledně jejího zániku shoda. Dokud se však soudní praxe nezmění, nezbude advokátům než doporučovat svým klientům, aby se na soud „pro jistotu“ obrátili; takový postup je však jak pro účastníky řízení, tak pro soudy, zcela nevhodný.

Co se týká povahy řízení o výživném, lze poukázat na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 3890/2015, kde Nejvyšší soud potvrdil, že zánik vyživovacího závazku rodiče k dítěti vzniká i zaniká *ex lege* s tím, že pokud se rodič domáhá, aby soud rozhodl o tom, že zletilému dítěti již právo na poskytování výživného nenáleží, jde o určovací žalobu, neboť předmětem řízení není plnění v podobě výživného, ale pouze existence vyživovacího závazku. Soud tak svým rozhodnutím majícím deklaratorní povahu pouze prohlašuje, že vyživovací povinnost zanikla a k jakému okamžiku se tak stalo.[2]

K aktuální rozhodovací praxi soudů prvního stupně lze odkázat na některá veřejně dostupná rozhodnutí. Například Okresní soud v Berouně rozsudkem ze dne 2. 11. 2022 vydaným pod sp. zn. 10 C 355/2022 vyhověl žalobě, kterou se žalobce jakožto otec domáhal zrušení své vyživovací povinnosti vůči žalovanému jakožto svému synovi, byť mezi sebou uzavřeli dohodu o ukončení výplaty výživného. Soud uzavřel, že je žalovaný zletilý, že je již schopen se sám živit a že je tak namíste žalobě vyhovět s tím, že soud tedy rozhodl o zrušení vyživovací povinnosti žalobce k žalovanému s účinky od 1. 10. 2022.^[3] Dále lze poukázat na rozsudek Okresního soudu v Přerově ze dne 4. 4. 2023, sp. zn. 9 C 39/2023, kde soud rozhodl o zrušení vyživovací povinnosti žalobce vůči žalovanému od července 2023 s tím, že od tohoto měsíce žalovaný nabyl schopnosti sám se vyživovat; k tomu závěru však soud dospěl poté, co toto shodně tvrdili jak žalobce, tak žalovaný.^[4] Obdobně rozhodl Okresní soud v Havlíčkově Brodě rozsudkem ze dne 30. 3. 2023, sp. zn. 8 C 326/2022 poté, co žalobce navrhl zrušení vyživovací povinnosti vůči svému synovi od 31. 7. 2021, kdy žalovaný se k tomuto návrhu připojil a s návrhem souhlasil; účastníci navíc souhlasili s rozhodnutím bez nařízení jednání. Pokud tedy žalobce žádal o zrušení vyživovací povinnosti, bylo dle soudu bylo namíste žalobě vyhovět a vyživovací povinnost zrušit.^[5]

Shora specifikované rozsudky jsou jen zlomkem případů, kdy soud bez dalšího prohlásil, že se vyživovací povinnost rodiče ke zletilému dítěti zrušuje, byť byli účastníci na zániku dohodnutí. Je otázkou, zda taková soudní rozhodnutí nejsou vydávána zbytečně – soudy v nich totiž jen přebírají znění dohody účastníků či jejich souhlasná prohlášení a převtělují je do rozsudků. Za situace, kdy mezi sebou strany uzavřou dohodu o zániku závazku (kde navíc dojde ke stvrzení zákonného stavu) či si zánik odsouhlasí, nedává smysl, aby byla taková dohoda ještě posvěcena ze strany soudu. To by pak soudy klidně mohly začít prohlašovat i zánik vyživovací povinnosti mezi manželi poté, co dojde k pravomocnému rozvodu manželství či zánik vyživovací povinnosti mezi rozvedenými manželi poté, co jeden z manželů vstoupí do manželství nového.

Ztotožnit se naopak lze s rozsudkem Okresního soudu v Kladně ze dne 6. 3. 2023, sp. zn. 7 C 1/2023, kterým soud zamítl žalobu na zrušení vyživovací povinnosti otce ke zletilému synovi za situace, kdy mezi účastníky ohledně zániku této povinnosti nebylo sporu. Soud svůj rozsudek odůvodnil tak, že je-li mezi účastníky řízení nesporné, že vyživovací povinnost zanikla, když žalovaný je již schopen se sám živit, není nezbytné ještě požadovat rozhodnutí soudu, kterým by soud vyživovací povinnost deklaratorně zrušil. **Dle soudu totiž neexistuje vyživovací povinnost, kterou by soud mohl zrušit; právní jistotu pak účastníci mají díky jimi uzavřené dohodě.**

Závěr

Nezbývá tak než doufat, že se soudní praxe do budoucna změní v tom smyslu, že pokud mezi účastníky nebude sporu ohledně zániku vyživovací povinnosti, nebude již potřeba tento zánik ze strany soudu posvěcovat. Tím by se celá problematika ohledně zániku vyživovací povinnosti při shodě účastníků značně zjednodušila a soudy by se tak mohly zabývat existencí vyživovací povinnosti ke zletilému dítěti pouze v případech, kdy by mezi účastníky shoda nepanovala a kdy by bylo soudní rozhodnutí nezbytné např. pro případné zastavení exekučního řízení.

Ke zmíněnému exekučnímu řízení se ještě jeví jako vhodné závěrem uvést, že soudní exekutoři sami od sebe běžně nepřezkoumávají, zda vyživovací povinnost původně stanovená exekučním titulem stále existuje či nikoli a je tak na povinných, aby se případně sami bránili; exekutor totiž může vymáhat nejen dlužné výživné, ale i to splatné v budoucnu. V případě exekučního řízení vedeného k vymození výživného pro zletilé dítě bude nezbytné obrátit se na soud se žalobou na zrušení vyživovací povinnosti ke konkrétnímu datu s odůvodněním, že zletilé dítě je již od toho a toho dne schopno se samo živit a že tak vyživovací povinnost zanikla automaticky, ze zákona. V případě exekučního řízení vedeného k vymození například výživného pro manželku bude postačovat, pokud povinný exekutorovi spolu s návrhem na zastavení exekuce předloží pravomocný rozsudek o rozvodu

manželství, neboť právě právní mocí rozvodu vyživovací povinnost zaniká. Pokud by se povinný nikterak nebránil, mohlo by se stát, že bude exekutor vymáhat běžné splátky výživného na manžela i poté, co vyživovací povinnost nadále nebude existovat.

JUDr. PhDr. Karolina Spozdilová, Ph.D.,
advokát a partner

Mgr. Marie Štětinová,
advokátní koncipient

[KGS legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Národní 416/37
110 00 Praha 1

e-mail: info@kgslegal.cz

---

[1] Ustanovení § 910, § 911 OZ

[2] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 6. 2016, sp. zn. 21 Cdo 3890/2015

[3] Rozsudek Okresního soudu v Berouně ze dne 2. 11. 2022, sp. zn. 10 C 355/2022

4 Rozsudek Okresního soudu v Přerově ze dne 4. 4. 2023, sp. zn. 9 C 39/2023

[5] Rozsudek Okresního soudu v Havlíčkově Brodě ze dne 30. 3. 2023, sp. zn. 8 C 326/2022

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)